

Hebben ouderen rechten?

Unia toetst mensenrechten van bewoners in woonzorgcentra

- ▶ Europees onderzoek naar mensenrechten in woonzorgcentra
- ▶ Bewoners, personeel en familie blijken onvoldoende op de hoogte
- ▶ Unia vraagt aandacht in opleiding en een internationaal verdrag

In een woonzorgcentrum zelf beslissen wanneer je uit wandelen wil? Dat moet kunnen. © Image Select

Ilse VAN HALST

„Geen idee.” Of nog: „Wat heeft dat met een rusthuis te maken?” Het zijn enkele antwoorden van bewoners van woonzorgcentra op de vraag wat mensenrechten inhouden. In een steekproef in zeven Vlaamse woonzorgcentra, één in Brussel en één in Wallonië, peilde Unia, een onafhankelijke openbare instelling die gelijke kansen bevordert en discriminatie bestrijdt, naar de situatie van mensenrechten in woonzorgcentra. Het vormt een onderdeel van een groter Europees onderzoeksproject ter zake.

Onwetendheid is de rode draad, besluit Els Keytsman van Unia. „De ondervraagde bewoners blijken vaak moeite te hebben om concreet in te vullen wat mensenrechten in hun situatie inhouden. Die hebben betrekking op kwaliteit van de zorgverlening en kwaliteit van het leven, zoals het recht op leven, op vrijheid van keuze, om zich vrij te

verplaatsen, op sociale inclusie, op privacy en een familiaal leven, op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst, op levenslang leren, op palliatieve zorg en eindelevenszorg enzovoorts”

Let u op de manier waarop woonzorgcentra omspringen met de rechten van bewoners?

Ook bij het personeel wringt de schoen. Dat weet wat mensenrechten zijn, maar heeft het moeilijk om die te vertalen naar de zorgverlening in een woonzorgcentrum, zo blijkt. „Ook al doet het personeel zijn best, de toenemende werkdruk en het te-

kort aan mankracht en middelen maken dat de persoonlijke wensen en noden van de bewoner en zijn familie om waardig te leven naar de achtergrond verdwijnen”, stelt Keytsman vast. „Het gaat niet enkel over maaltijden van bedenkelijke kwaliteit, slecht verluchte kamers of bewoners die te vroeg in bed worden gestopt, maar ook over inspraak. Er zijn nog steeds woonzorgcentra waar bewoners niet zelf mogen beslissen wanneer ze ontbijten, slapen of uit wandelen gaan. Velen weten niet eens dat ze daar een punt van mogen maken.”

Bewoners klagen ook over het gebrek aan zinvolle activiteiten. Els Keytsman: „Bingo is uiteraard amusant, maar daar mag het niet bij blijven. Het recht op vorming en levenslang leren

is cruciaal in onze kennismaatschappij, ook voor ouderen.”

Familieleden blijken geregeld het belang van de mensenrechten van hun zorgbehoevende ouders te veronachtzamen als ze voor hen een geschikt woonzorgcentrum zoeken. Ze letten op prijs, ligging en kwaliteit, maar gaan vaak voorbij aan de manier waarop wordt omgesprongen met de rechten van de bewoners.

„Alles begint bij de kennis van wat mensenrechten zijn”, weet Els Keytsman. „Daarom pleit ik voor structurele aandacht voor mensenrechten in de opleiding van zorgverleners en tijdens hun loopbaan. Ook moet er een internationale conventie komen met alle basisrechten van ouderen die iedereen kan raadplegen. Aldus beschikt de zorgsector over een gedragscode die afdwingbaar wordt.”

Onze woonzorgcentra bevinden zich nog niet in de gevarenzone, stelt de directeur van Unia gerust, maar de alarmlichten knippen wel. „We moeten dringend de vraag beantwoorden hoe wij als samenleving met onze ouderen omgaan zodra ze zorgbehoevend worden. Wij dringen er bij de beleidsmakers op aan te investeren in de kwaliteit van ouderenzorg en die op het vlak van mensenrechten op te krikken”, zegt Keytsman. „Vroeg of laat worden we allemaal daarmee geconfronteerd. Als kind, als je gedegen opvang zoekt voor je zorgbehoevende ouder of als oudere, als je zorgbehoevend wordt. Hoe wil jij dan behandeld worden?”

Week van Verbondenheid

Tijdens de Week van Verbondenheid, van 29 september tot 9 oktober, roepen Bond zonder Naam en Samenlevingsopbouw Vlaanderen vzw op tot meer verbondenheid en saamhorigheid in de strijd tegen vereenzaming.

„We willen eenzaamheid uit de taboesfeer halen”, verduidelijkt Ine De Rycke van Bond zonder Naam het initiatief. „Eén op de vier mensen voelt zich immers eenzaam en dat in alle bevolkingsgroepen en in alle leeftijdscategorieën. Daarom sloegen Samenlevingsopbouw en wij de handen in elkaar om het sociale weefsel te versterken.”

Hoe ze dat willen bereiken? Door in Vlaanderen ‘de langste eettafel’ op te stellen, waardoor mensen worden samengebracht en aldus eenzaamheid voorkomen. Die tafel kan overal staan: thuis, op het werk, in de buurt. De enige vereiste is ongedwongen tafelen, waarbij een place-mat het gesprek moet helpen lanceren. Je wordt wel gevraagd je tafel te registreren.

Welkom, nieuwkomers?

Dit jaar staat tijdens de Week van Verbondenheid eenzaamheid bij nieuwkomers centraal. Robin Vandevordt, socioloog aan de Universiteit Antwerpen, onderzocht hoe Syrische vluchtelingen bij ons zich voelen. „Velen zijn eenzaam”, weet Vandevordt, „ook al verlieten ze het ont-haalcentrum en verhuisden ze naar een huurhuis of naar sociale huisvesting. Velen behoor-den in Syrië tot de middenklasse en die gezinnen willen vaak op het platteland wonen, omdat dat meer aansluit bij hun gebruikelijke levensstijl. Ze wensen niet in de stad te wonen om dezelfde reden als de meeste Belgen. Het nadeel: ze zijn vaker eenzaam.”

Blijkens Vandevordts onderzoek hebben de meeste vluchtelingen wel een uitgebreid netwerk van landgenoten, maar die relaties zijn broos. Onder de jonge vluchtelingen hebben vooral de alleenstaanden het moeilijk.

„Zij hebben weinig duurzame contacten”, zegt Robin Vandevordt. „Vaak vallen ze terug op zichzelf. Ze leggen moeilijk contact met Belgen, omdat wij vaak formeel in de omgang zijn. Kijken we maar naar onze eigen relaties. Onze vrienden kennen we meestal uit organisatieverband. Nieuwkomers verwachten dat ze op straat mensen leren kennen, maar dat werkt in België zo niet. Eén gemeente vormt echter een uitzondering, Gent. Daar blijken nieuwkomers makkelijker dan elders in het land contacten te leggen met Belgen.”

Belgen doen er beter aan nieuwkomers informeel op weg te helpen. Bij Syriërs wordt aankloppen bij officiële instanties immers vaak beschouwd als een teken van onmacht. In het maatschappelijke leven zijn vriendschapsbanden daarentegen dé wegwijzers, al willen nieuwkomers vooral geen afhankelijkheidsrelatie. Vlamingen overigen ook niet. Toch? (EDS)

Meer weten? Bel Bond zonder Naam op 03 201 22 10 of surf naar www.weekvanverbondenheid.be.

Advertentie

JE ERFENIS GOED VOOR ELKAAR

We denken liever niet aan de dag dat we er niet meer zullen zijn. En toch is het zinvol om dat wel te doen. Door het opstellen van een testament komt uw geld terecht bij wie u belangrijk vindt. En het kan ook een geruststellend idee zijn te weten dat alles goed geregeld is. Naast familie en vrienden kunt u ook een goed doel opnemen in uw testament. Zo geeft u uw nalatenschap een bijzondere bestemming die bij uw persoonlijkheid past. En doet u iets blijvends voor een betere en mooiere wereld.

VUL HIERONDER DE BON IN OF BESTEL DE GIDS OP WWW.TESTAMENT.BE

GRATIS GIDS voor schenken en nalaten en alle vragen over het levenseinde.

BESTELBON

Naam: _____ Voornaam: _____
 Straat: _____ Nummer: _____ Bus: _____
 Postcode: _____ Gemeente: _____
 Geboortedatum: ____ / ____ / ____

Ontvangt graag de gratis juridische gids 'Goed Geregeld Goed Gegeven'.

Als ik een goed doel zou opnemen in mijn testament dan denk ik aan volgende organisatie(s) (aanvinken aub – niet verplicht). Deze organisaties mogen mij informatie over hun werking bezorgen.

- ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN
- AMNESTY INTERNATIONAL
- ANTIKANKERFONDS
- APOPO
- ARTSEN ZONDER GRENZEN
- ARTSEN ZONDER VAKANTIE
- BEDNET
- BLAUWE WERELDKETEN
- BLINDENZORG-LICHT & LIEFDE
- BOND ZONDER NAAM
- BRAILLELIGA, STICHTING VOOR DE BLINDEN
- BROEDERLIJK DELEN
- BRUGGE FOUNDATION
- BRUSSELS PHILHARMONIC
- CARDIOVASCULAR RESEARCH CENTER AALST
- CARITAS INTERNATIONAL
- ÇAVARIA
- CHARCOT STICHTING
- CHILD FOCUS
- CKG KAPOENTJE
- CLINICLOWNS
- DE MIJNT
- DE ROMA

- DE VRIENDEN VAN HET BORDET INSTITUUT
- DROOMFONDS DON BOSCO
- DYADIS
- EEN HART VOOR LIMBURG
- EIGEN VERMOGEN VAN HET KONINK LIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN ANTWERPEN
- EPILEPSIE LIGA
- EUROPACOLLEGE
- FAMILIEHULP
- FONDS VOOR WETENSCHAPPELIJK REUMA ONDERZOEK (FWRO)
- FONDS VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK - VLAANDEREN
- G3W
- GAIA
- HACHIKO
- HANDICAP INTERNATIONAL
- HART VOOR HANDICAP
- HEFBOOM
- ITINERA INSTITUTE
- JAZZ.BE
- KETEN VAN HOOP

- KONINGIN ELISABETHWEDSTRIJD
- KU LEUVEN
- LEGER DES HEILS
- LICHT VOOR DE WERELD
- MAKE-A-WISH
- MEMISA
- MS-LIGA VLAANDEREN
- MUCO VERENIGING
- MUSEA BRUGGE
- MUZIEKKAPEL KONINGIN ELISABETH
- NATUURPUNT
- NETWERK TEGEN ARMOEDE
- OXFAM-SOLIDARITEIT
- OXFAM-WERELDWINKELS
- PAIRI DAIZA FOUNDATION
- PAX CHRISTI VLAANDEREN
- PELICANO
- PINOCCHIO
- PLAN
- PLANCKENDAEL
- SALVATORIAANSE HULPACTIE & ONTWIKKELINGSHULP
- SAMUSOCIAL

- SANT'EGIDIO
- SIMILES
- SOS KINDERDORPEN
- SPULLENHULP
- STAM – STADSMUSEUM GENT
- STICHTING AUSCHWITZ
- STICHTING TEGEN KANKER
- STICHTING VOOR TOEKOMSTIGE GENERATIES
- THINK-PINK
- TRIAS
- UNIVERSITEIT ANTWERPEN
- UNIVERSITEIT GENT
- UNIVERSITEIT HASSELT
- UZ BRUSSEL
- VLAAMS OOGFONDS
- VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN
- VRIENDEN DER BLINDEN
- VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL-VUB
- WELZIJNSZORG
- WWF
- ZOO ANTWERPEN

Deze bon in een gefrankeerde omslag opzenden naar testament.be Huidevettersstraat 58-62 1000 Brussel

TESTAMENT.BE